

1

2

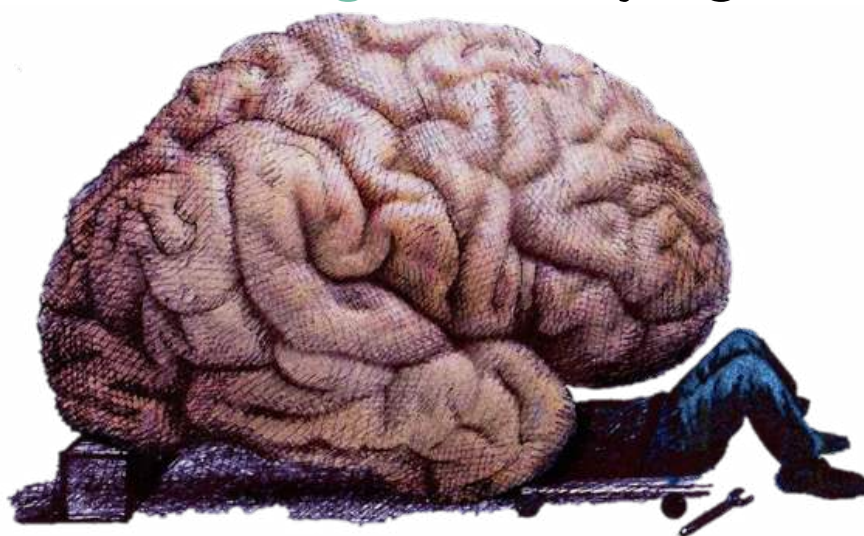
Programma

- 1 **Onbewuste invloed:**
hoe & waarom werkt dat?
- 2 **Framing:**
wat is het precies?
- 3 **Framing rond duurzaamheid:**
herken jij ze?

3

Om mensen de **goede kant** op te sturen, is **uitleg** niet altijd genoeg

4

Denk **niet** aan een...

**Paarse
krokodil!**

5

Olifant:

- Onbewust
- Associatieve & emotionele oordelen
- Automatisch & moeiteloos

Ruiter:

- Bewust
- Rationeel & logisch
- Traág en snel 'op'

6

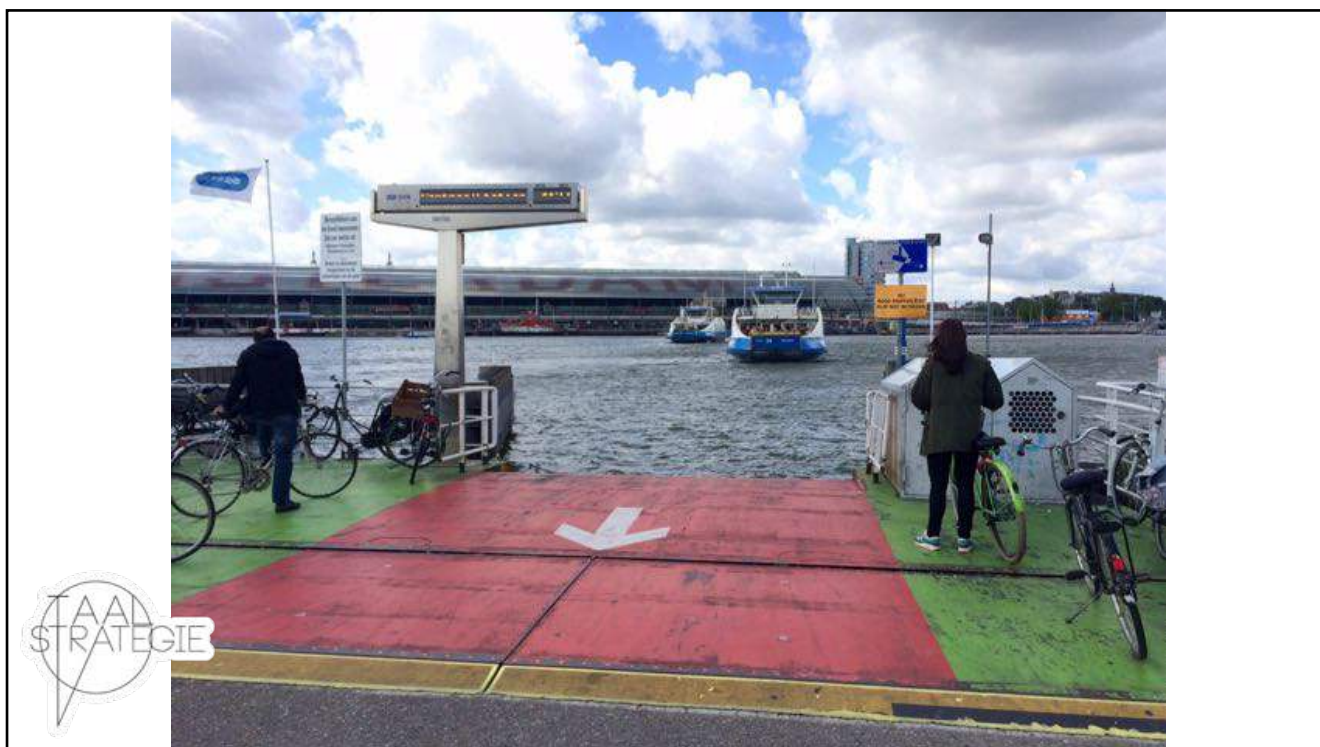

7

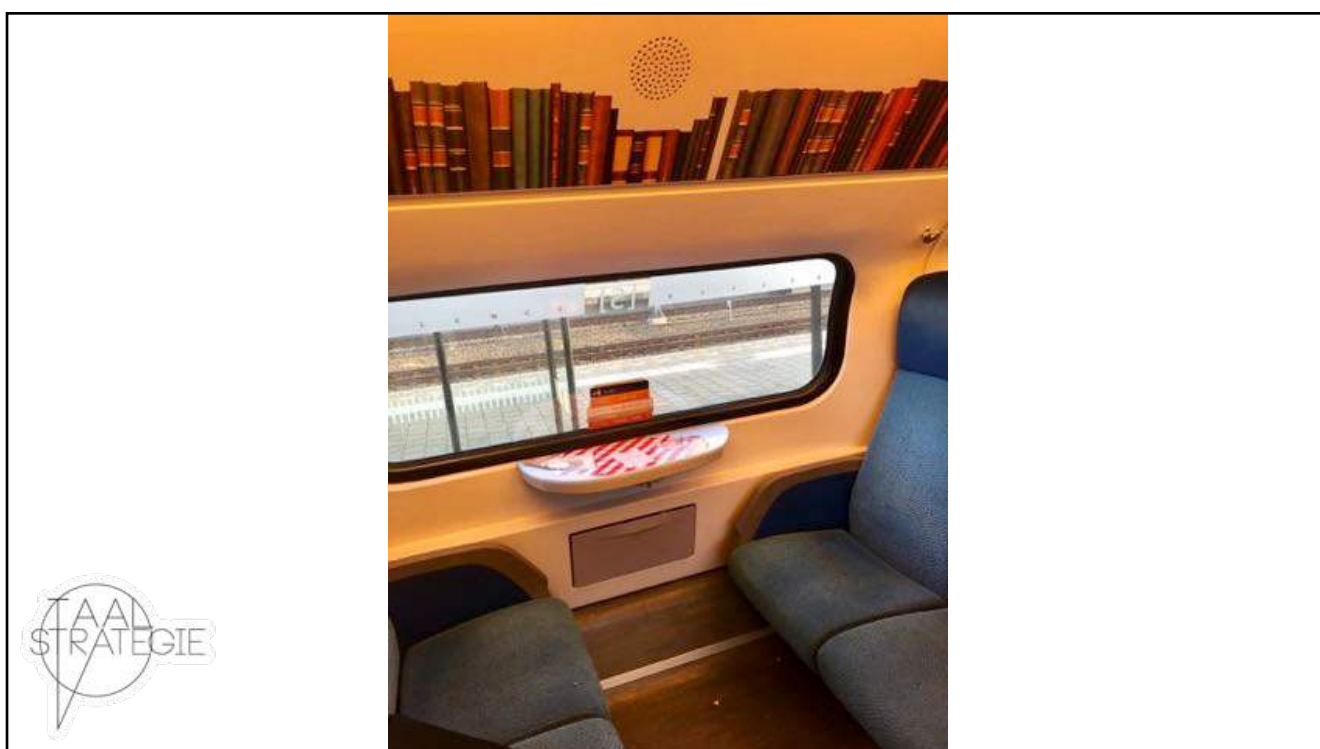
**Hoe bereik &
gebruik je
het olifantenbrein?**

8

9

10

Het gaat niet om wat je **zegt**,
maar om wat mensen **horen**.

TAAL STRATEGIE

11

nrc.nl
**Duitse omroep ARD in opspraak
wegens handboek voor framing**

DeMorgen.
**Jan Blommaert: "Filip
Dewinter is de koning van
de framing"**

Bruno Vanhove @bruvah0 · 4 okt.
Plaatsvervangende schaamte.
Professor, je doet aan **framing**. Punt. Greenpeace beweerde nooit dat kerncentrales CO2 uitstoten.

**Sensatie en framing omtrent interview
aanstaand FvD-senator Toine Beukering**

Duk @dukkie6 · 29 sep.
Heel veel mensen denken dat er nu meer stikstof is dan ooit. Als ik burgers spreek geloven ze me haast niet als ik zeg dat er juist enorme reductie is.
Succesvolle **framing** vanuit milieufanataten. Het gaat veel beter, het probleem zit hem in slechte wetgeving.

Uitslag poll: PBL-rapport is eenzijdige framing, vol met stokpaardjes
beticht het PBL van framing: veel feiten in het rapport zijn gewoon onjuist, stellen deze akkerbouwers.

TAAL STRATEGIE **DDS** **AKKERWIJZER**

12

Een **verhaal** met specifieke **woorden** en **beelden** dat bepaalde delen van de werkelijkheid **belicht** en andere delen **uitsluit**. Daarmee stuur je naar een specifieke **interpretatie**.

13

Elk beeld
verbeeldt, maar
schept ook een
verhaal

14

Wie het **eerst**
komt, het **eerst**
maakt

Eenmaal
geplakt, dan zijn
frames heel **stug**
& soms **sterker**
dan feiten

15

Frames zien is een
kwestie van **kijken**

16

**Hoge inflatie vreet ons spaargeld
weg: hoelang kan dit nog
doorgaan? En wat met de rest
van onze portemonnee?**

**Inflatie op hoogste niveau in 39 jaar:
wat betekent dit voor uw loon, uw
aankopen, spaarboekje en
woonlening?**

De Standaard

Inflatie dringt almaar dieper door in economisch weefsel

17

18

Koppen snellen!

- Ga naar je **minst favoriete nieuwswebsite**
- Kijk naar **plaatjes, koppen** en **quotes**
- Naar welke **interpretatie** word je gestuurd?

19

De bouwstenen van een frame

20

De doelgroep
Tegen wie heb je het eigenlijk?

De kern
Een kernwaarde waarmee het belangrijk wordt voor de ander (en niet alleen voor jezelf)

Het verhaal
Een gebeurtenis met personages in een winst- of verliesperspectief

De woorden
Concrete taal (& beelden) die jouw frame ondersteunt en de juiste associaties oproept

21

22

Het best bewaarde supermarktgeheim

Biologische kip
930 gram

Plofkip
2.350 gram

**95% van alle kip in de supermarkt is plofkip.
Zo'n dier kan soms nauwelijks meer lopen.**

23

Waarde is
dierenleed

Slachtoffer
is de kip

Dader

Oplossing
is dat je
iets niet
meer mag

Waarde is
Gezondheid

Dader is de
supermarkt

Oplossing
is dat zij iets
moeten
veranderen

Oplossing
is dat zij iets
moeten
veranderen

**Minder plofklassen op
de basisschool**

24

Zoek de verschillen!

Slachtofferframe	Indringersframe
In 2000 deden plots opvallend veel mensen een beroep op onze gastvrijheid. Een van de verklaringen was dat mensen-handelaars vluchtelingen stimuleerden gebruik te maken van het recht om asiel aan te vragen.	In 2000 begon het aantal asielaanvragen in ons land schrikbarend te stijgen. De verklaring voor deze explosieve groei was het massale misbruik dat vreemdelingen van de toenmalige asielprocedure maakten.

25

De kern

Een kernwaarde waarmee het belangrijk wordt voor de ander (en niet alleen voor jezelf)

Het verhaal

Een gebeurtenis met personages in een winst- of verliesperspectief

De woorden

Concrete taal (& beelden) die jouw frame ondersteunt en de juiste associaties oproept

26

'Minder vaak naar het Concertgebouw'

Naam Gijs Koekenbier, 69 jaar
Pensioenfonds ENCI

„Dat er gekort moet worden, dat begrijp ik. Maar ik vind het verschrikkelijk. Vorig jaar hoorden mijn vrouw en ik dat mijn aanvullend pensioen - waar we beiden van leven - gekort zou worden met 5,4 procent. Er zouden maatregelen genomen worden om het in te perken. Maar het is toch hoger geworden, nu 6,9 procent. Concreet is dat bijna tweehonderd euro per maand minder. Mijn vrouw en ik beperken onze culturele uitjes al sinds we hoorden dat dit eraan zat te komen. Voorheen bezochten we vier tot vijf keer per jaar het Concertgebouw in Amsterdam. We zijn gek op pianomuziek. Het is meestal echt een dagje uit: eerst een kopje koffie, dan het concert, en daarna nog naar een museum. Nu gaan we nog zo'n twee keer. De NS-voordeelurenkaart hebben we opgezegd, net als de museumjaarkaart. We hebben ook besloten wat minder wijn te drinken. Twee glaasjes per avond zijn ook al lekker, in plaats van een halve fles.”

Ontvang netto per maand (inclusief AOW partner): 4.430 euro. Wordt: 4.260 euro. Zijn vrouw heeft nooit gewerkt en krijgt geen pensioen.

27

De kern

Een kernwaarde waarmee het belangrijk wordt voor de ander (en niet alleen voor jezelf)

Het verhaal

Een gebeurtenis met personages in een winst- of verliesperspectief

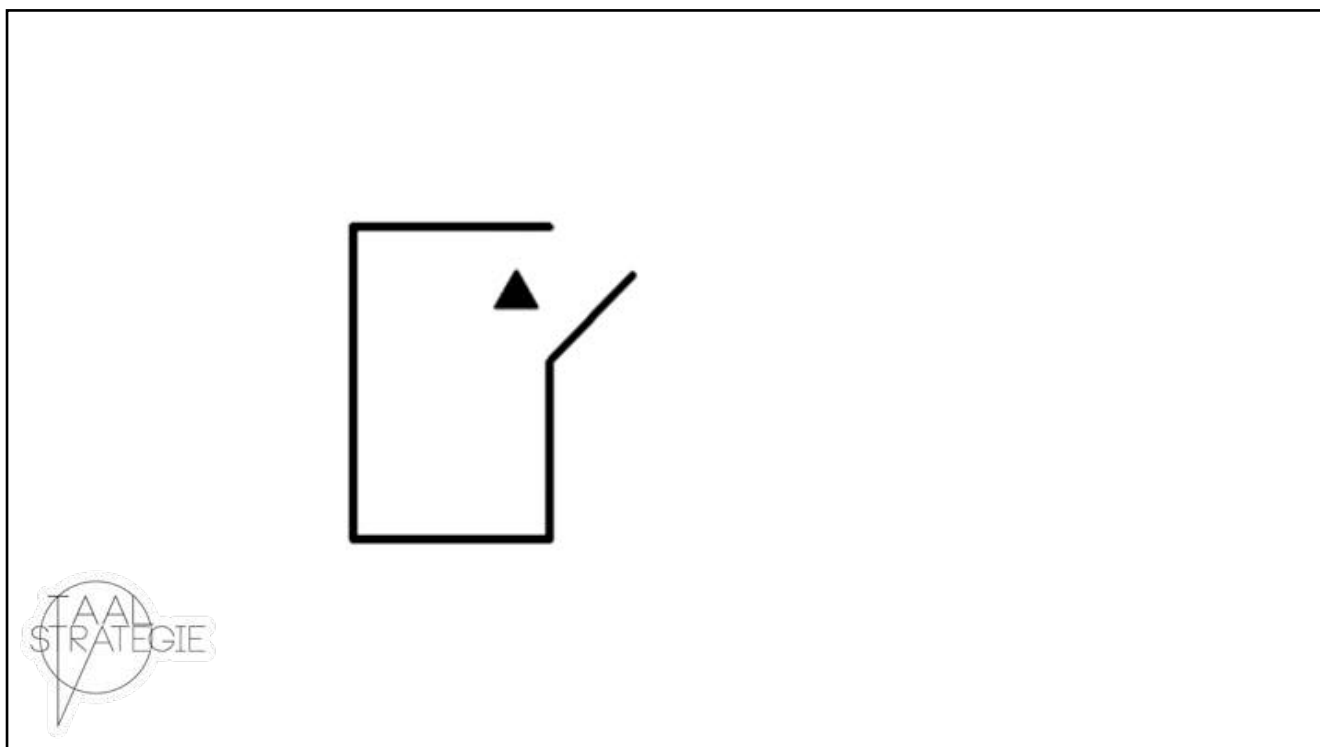

De woorden

Concrete taal (& beelden) die jouw frame ondersteunt en de juiste associaties oproept

28

29

Een **sterk frame** bestaat uit de volgende onderdelen:

Hoofdrol & bijrol	Om wie/wat gaat het?
Gebeurtenis	Wat is er aan de hand? Is dat erg of goed? Valt er iets te winnen of moeten we verlies zien te voorkomen?
Moraal (waarde)	Wat raakt het verhaal in essentie?
Handels- perspectief	Wat moeten we vinden of doen?

30

Voorbeeld: laaggeletterdheid

BINNENLANDS
BESTUUR

LAAGGELETTERDHEID KOST OVERHEID BAKKEN GELD

Laaggeletterdheid kost de samenleving ruim 1 miljard euro per jaar. Die kosten komen voor rekening van de laaggeletterden zelf, de werkgevers, de zorgverzekeraars en de overheid.

In opdracht van Stichting Lezen & Schrijven berekende PricewaterhouseCoopers (PwC) aan de hand van de meest recente cijfers de maatschappelijke kosten van laaggeletterdheid. Die kosten zijn aanzienlijk hoger dan gedacht. Uit de berekening volgt dat de maatschappelijke kosten circa 1,13 miljard euro per jaar bedragen.

Laaggeletterdheid in Nederland kent aanzienlijke maatschappelijke kosten

Uit het vervolgonderzoek van PricewaterhouseCoopers (PwC) blijkt dat laaggeletterdheid de Nederlandse samenleving jaarlijks bijna 1 miljard euro kost.

Hogere gezondheidskosten, kosten voor uitkeringen, lagere productiviteit van de laaggeletterden die werken en gemiste belastinginkomsten zijn de grootste kostenposten.

31

LAAGGELETTERDHEID KOST OVERHEID BAKKEN GELD

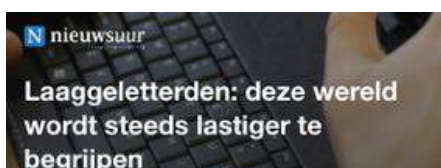
Rollen	Laaggeletterde als kostenpost. De samenleving die (financieel) lijdt onder de consequenties.
Gebeurtenis	Laaggeletterd zijn betekent dat je de samenleving tot last bent. Je kost meer omdat bijvoorbeeld je zorgkosten hoger zijn en je vaker een uitkering krijgt.
Moraal (waarde)	Verstandig met geld omgaan.
Handelingsperspectief	Laaggeletterden aanwijzen als schuldigen. Soms: oproep tot oplossen vanwege hoge kosten.

36

TILBURG - Je staat midden in het station en het angstzweet breekt je uit. Verward probeer je de borden te lezen. Op de achtergrond hoor je treinen komen en gaan. Je kijkt om je heen, op zoek naar iets anders wat je op weg kan helpen om het juiste perron te vinden. Welkom in de wereld van de laaggeletterde.

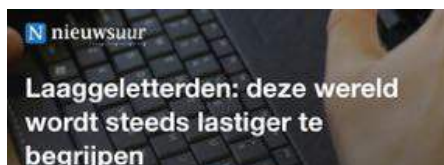

"Thuis heb ik internet, maar ik gebruik het liever niet. Vooral het lezen van moeilijke woorden en het invullen van formulieren vind ik lastig", zegt Dicky Gingnagel.

"Als ik op een website kom waar ze mijn DigiD nodig hebben, haak ik af. Dat vind ik te moeilijk. Ik ben bang dat ik het verkeerde invul en straks moet betalen."

37

Rollen	Laaggeletterde die niet mee kan in de maatschappij.
Gebeurtenis	Laaggeletterdheid heeft een grote impact op iemands leven. Door schaamte kan deze situatie lang doorzetten.
Moraal (waarde)	Erbij willen horen.
Handelingsperspectief	Laaggeletterde moet in actie komen om zijn/haar probleem op te lossen.

42

De Telegraaf

Het Nibud (Nationaal instituut voor budgetvoorlichting) maakt zich zorgen over de uitkomsten. Door de ontoereikende kennis die leerlingen nu hebben, is er een groot risico dat zij later als volwassenen hun geldzaken niet goed kunnen regelen en bijvoorbeeld moeite zullen hebben om weloverwogen financiële beslissingen te nemen. De kans is daardoor groter dat ze in de schulden raken.

Correspondent

Prinses Laurentien, oprichter en erevoorzitter van de Stichting Lezen & Schrijven, waarschuwde voor 'een demografische tijdbom,' omdat de kloof groeit tussen de mensen die het heel goed doen en de mensen die achterblijven. 'Dat bedreigt de sociale cohesie.'

de Gelderlander

Onlangs bleek uit een ander onderzoek dat fraude met een bijstandsuitkering vaak het gevolg is van onwetendheid. De mensen die frauderen zijn vaak laaggeletterd, de Nederlandse taal niet machtig of analfabeet.

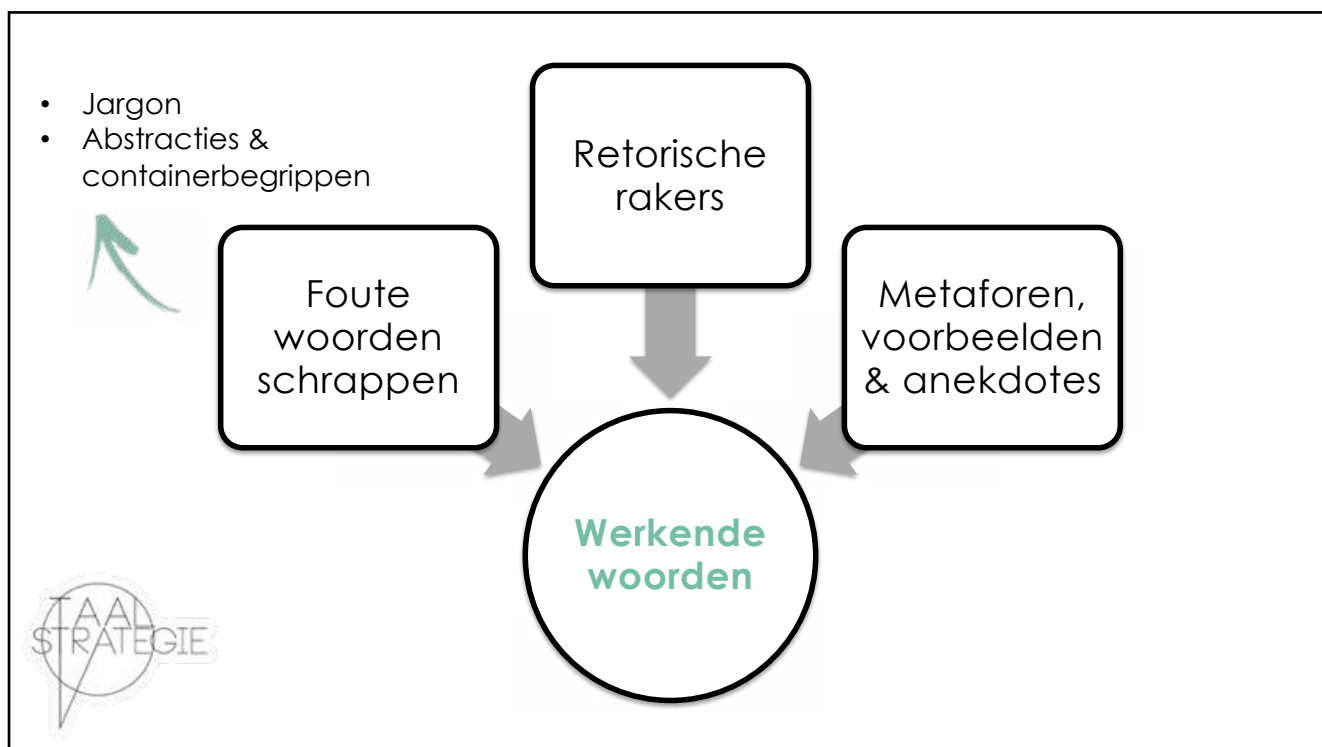
43

Onlangs bleek uit een ander onderzoek dat fraude met een bijstandsuitkering vaak het gevolg is van onwetendheid. De mensen die frauderen zijn vaak laaggeletterd, de Nederlandse taal niet machtig of analfabeet.

Rollen	Wij allen die last hebben van laaggeletterdheid in de maatschappij.
Gebeurtenis	Laaggeletterdheid heeft onwenselijke maatschappelijke gevolgen, zoals schulden, een korter leven, meer gezondheidsklachten, werkloosheid en onthouden van stemmen.
Moraal (waarde)	Nadelen voor samenleving voorkomen
Handelingsperspectief	'Iemand' moet dit oplossen.

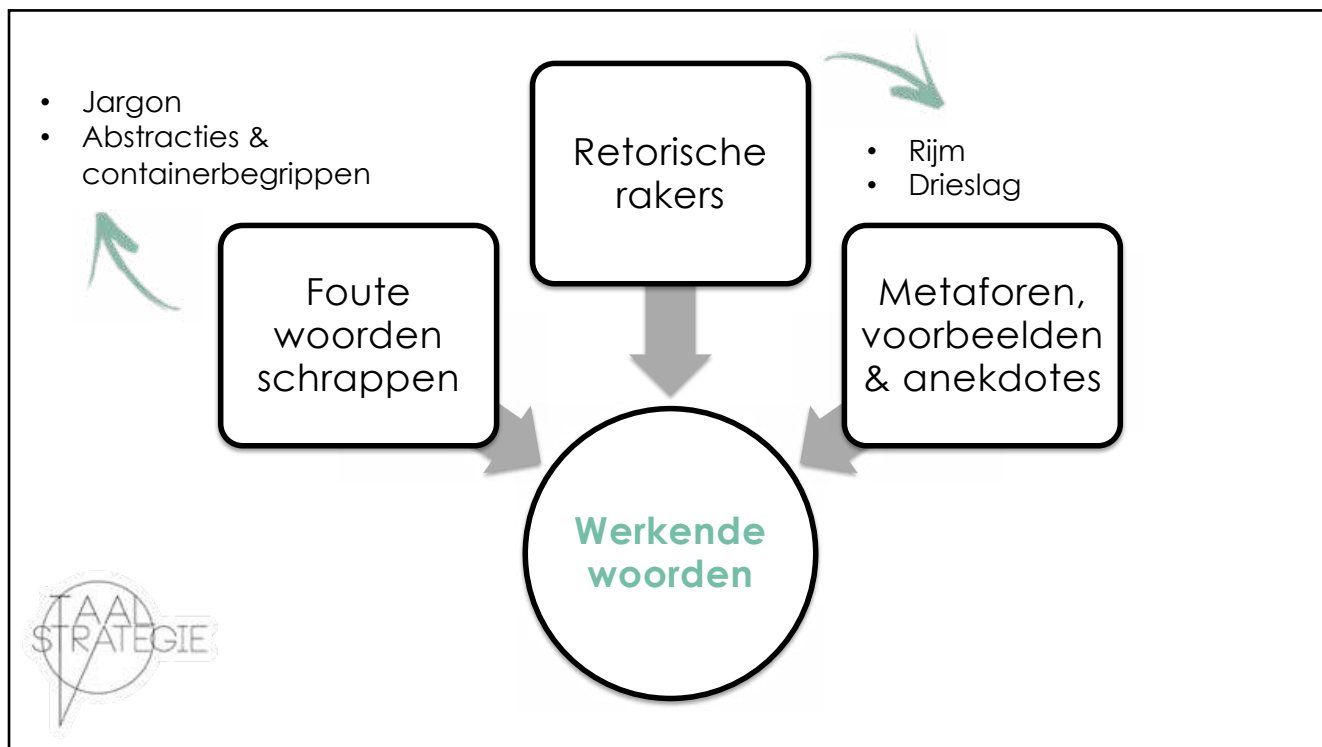
48

49

50

51

52

Ontkennen is erkennen

Ook zijn we op bezoek geweest bij onze Cava producent Oriol Rossell. En dat Cava allang niet meer het imago heeft van goedkope bulkwijn werd hier nog eens goed duidelijk!

Lees het reisverslag op onze site.

53

Geen druppel op de gloeiende plaat.

Rode Kruis

Ruim 42 miljoen mensen zijn in Afrika getroffen door extreme droogte en hebben dringend hulp nodig. **Help de slachtoffers van deze stille ramp en geef op giro 7244.**

Geef op giro 7244

54

Wat is het wél?

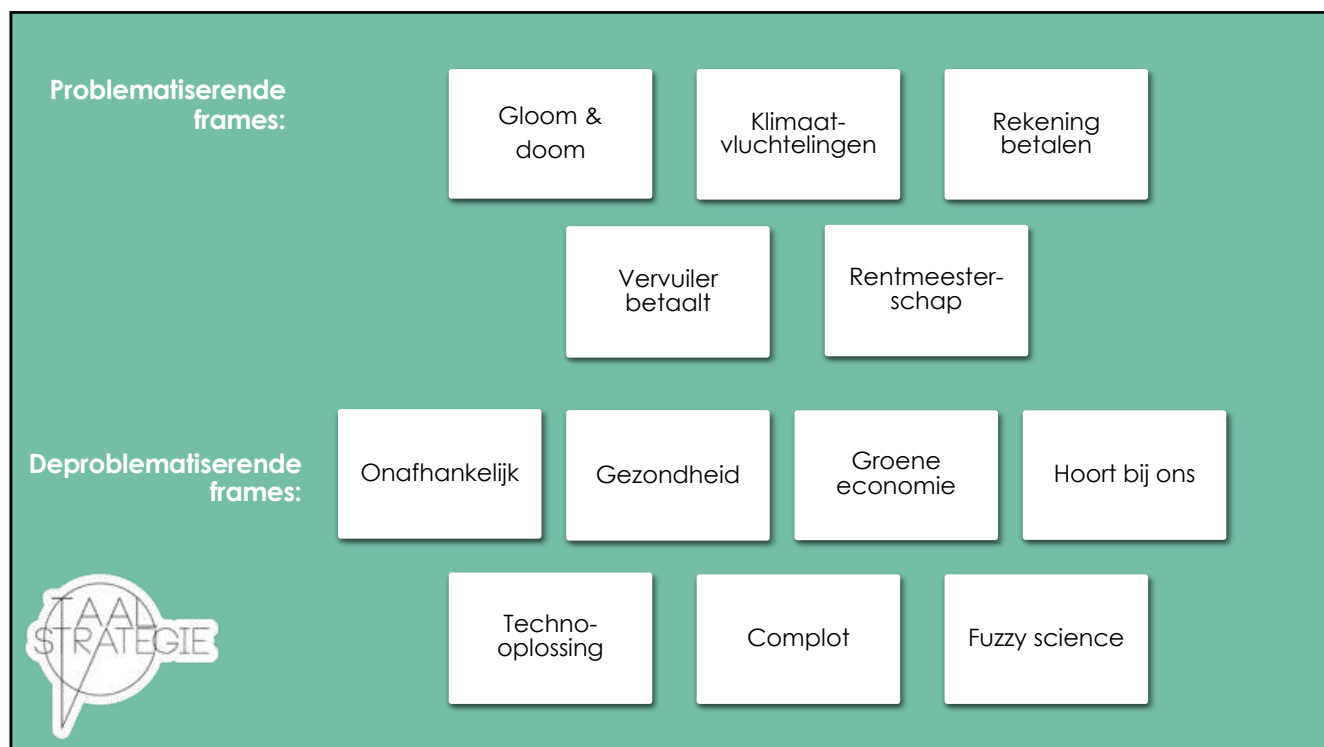

55

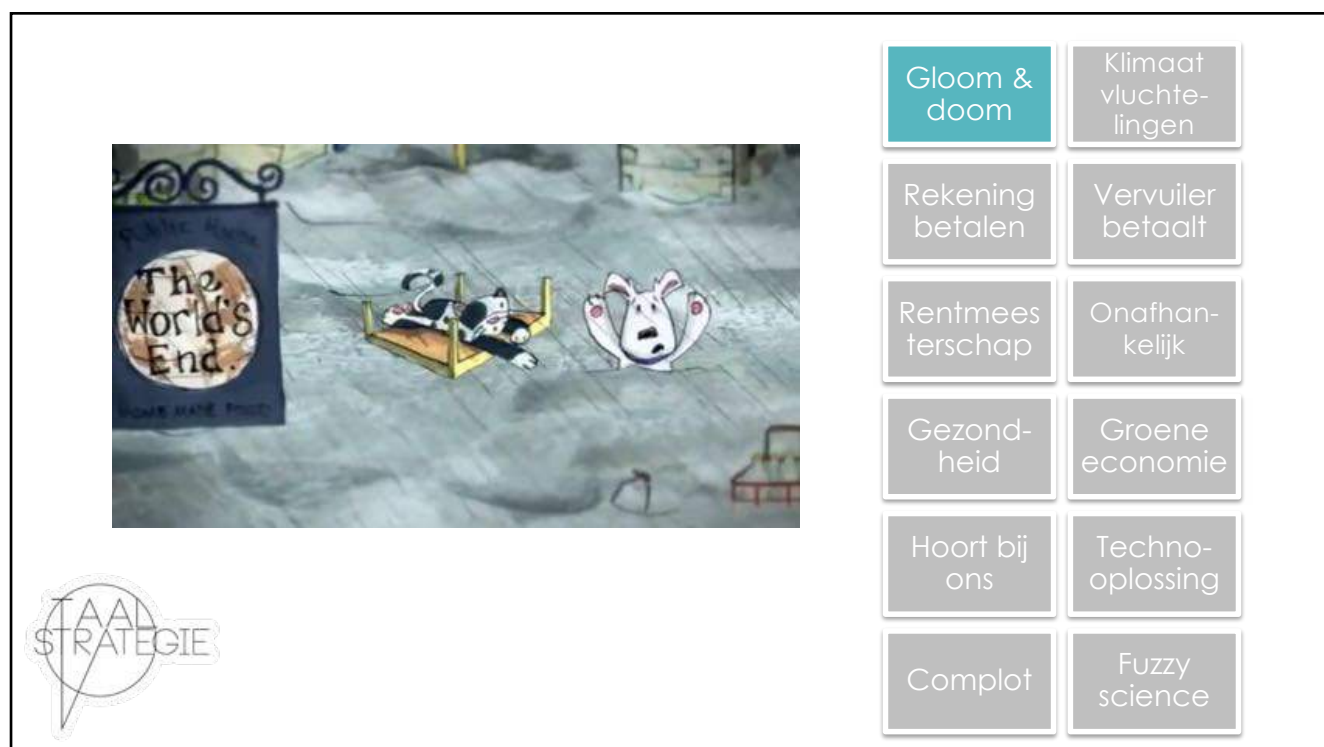
Hoe wordt er geframed over klimaat & duurzaamheid?

56

57

60

Gloom & doom

Klimaat vluchtelingen

Rekening betalen

Vervuiler betaalt

Rentmeesterschap

Onafhankelijk

Gezondheid

Groene economie

Hoort bij ons

Technoplossing

Complot

Fuzzy science

63

Jongens, klimaatverandering bestaat.

Gloom & doom

Klimaat vluchtelingen

Rekening betalen

Vervuiler betaalt

Rentmeesterschap

Onafhankelijk

Gezondheid

Groene economie

Hoort bij ons

Technoplossing

Complot

Fuzzy science

66

Ze waren al klimaatvriendelijk voordat het woord klimaat bestond.
Want vierhonderd jaar geleden wekten ze al energie op uit de natuur.

Gloom & doom

Klimaat vluchtelingen

Rekening betalen

Vervuiler betaalt

Rentmeesterschap

Onafhankelijk

Gezondheid

Groene economie

Hoort bij ons

Technoplossing

Complot

Fuzzy science

69

Marc Van Ranst
@vanranstmarc

Niets doen of "leren leven met een warmer klimaat" gaat nog veel meer armoede en ellende veroorzaken, maar dat begrijpt @vlbelang niet.

Sam van Rooy 🍏🍏 @SamvanRooy1 · 12 sep. 2020
'Von der Leyen trekt klimaatambities fors op'

Nu wil de #EU dat tegen 2030 (binnen 10 jaar!) de CO2-uitstoot maar liefst 55% lager ligt dan in 1990 (i.p.v. 40%).

Dit zal veel armoede veroorzaken en onze levens ingrijpend veranderen.

#klimaatwaan
tijd.be/tablet/newspap...
Deze collectie weergeven

Kostenpost

Bonuspunt!

Gloom & doom

Klimaat vluchtelingen

Rekening betalen

Vervuiler betaalt

Rentmeesterschap

Onafhankelijk

Gezondheid

Groene economie

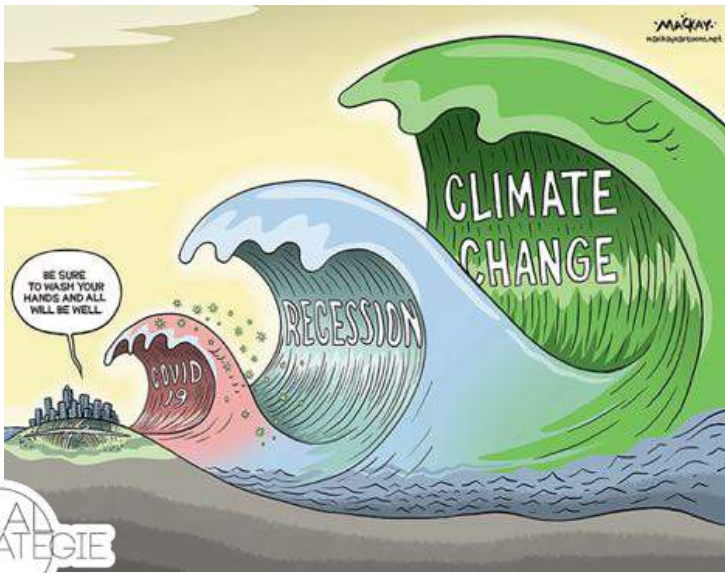
Hoort bij ons

Technoplossing

Complot

Fuzzy science

72

Gloom & doom	Klimaat vluchtelingen
Rekening betalen	Vervuiler betaalt
Rentmeesterschap	Onafhankelijk
Gezondheid	Groene economie
Hoort bij ons	Technoplossing
Complot	Fuzzy science

75

Drie vuistregels om slimmer te framen

1

Frame vanuit het perspectief van de ontvanger – Maak het belangrijk voor hem of haar en zet hem of haar liever niet in een slechteriken- of daderrol

2

Kies voor concrete taal met voorbeelden en metaforen – Help het brein een concreet padje in te slijten

3

Zeg alleen wat je wilt laten plakken – Een ontkenning doet vaak meer kwaad dan goeds

76

Nog een **vraag** of een **wens**?

jolijn@taalstrategie.nl
www.taalstrategie.nl

Geïnteresseerd in framing?
Ontvang gratis onze **nieuwsbrief**!

